

Dr. RUSVAY LAJOS
(1901–1999)

községi főjegyző.

Ősi redemptus család sarja. A Rusvai had tagjai megbecsült polgárai Jászapátinak. Rusvai Péter főbíró és Béres Hermina házasságából született 1901. augusztus 13-án Jászapátin. Gyermekkorát Hevesiványon (Jásziványon) töltötte. Az elemi iskola öt osztályát is ott végezte. Szülővárosa akkor beinduló gimnáziumának első csoportjában érettségizett. Tanulmányait a Közgazdaságtudományi Egyetem közigazgatási szakán folytatta, hol 1925-ben okleveles közigazda diplomát szerzett. A kiegészítő tanfolyamot Egerben végezte, ahol 1926-ban kapta meg a jegyzői oklevelet.

1930-ban házasságot kötött Horváth Petronellával. Egyetlen leányuk, Katalin 1930-ban született.¹

Az egyetemen kiváló tanárai voltak. Klebelsberg Kunó és gróf Teleki Pál mellett Cholnoky Jenő és Czettler Jenő is tanították. A „Jászok Egyesülete Budapesten” tagjai közé éppen a nagyon tisztelt tanárának, Czettler Jenőnek köszönhetően lépett be. Az egyetemen töltött öt év úgy szakmai, mint jász mivolt tekintetében is gyümölcsöző, serkentő időszak volt.

Először szülővárosában, Jászapátin lett fizetés nélküli jegyzőgyakornok és segédjegyző.

1929 tavaszától Jásztelek község főjegyzője lett, ő irányította a község adminisztrációját. Erőfeszítéseit siker koronázta, és a Klebelsberg-program keretében megépült az iskola.

A békés építő időszaknak a háború vetett véget. Katonaidejét az egyetem befejezése után karpaszományosként töltötte le. Mivel vezető állásban volt, felmentést kapott a háborúban való részvétel alól. De az itthon maradt főjegyzőre is nehéz feladat hárult, hiszen a beszolgáltatás, a háborús megszorítások betartatása nem volt egyszerű.

A háború utáni évek a rosszindulatú feljelentgetések időszaka volt. Ennek alapján az igazolóbizottság *háborús bűnösnek, németbarátnak, népellenesnek* minősítette, és állásvesztésre ítélte. Az ítélet után internáló táborba vitték. A népbíróság később felmentette az ellene felhozott vádak alól, de a korábbi ítéletet nem változtatta meg. Internált múltja a család egész életére rányomta a bélyegét.

Szabadulása után rendőri felügyelet alá helyezték. Később országházi vándormunkásként tengette életét. A legkülönbözőbb helyeken dolgozott segédmunkásként. 1955 és 1963 között a jászalsószentgyörgyi tsz-ben volt főkönyvelő. Mivel a veje, dr. Maczkó Sándor ott volt állatorvos, oda is költöztek.

Nyugállományba vonulása után hódolhatott igazán kedves elfoglaltságának, a Jászság történeti kutatásának.

Számos pályázata (15) érzékelteti, hogy valóban beleásta magát kedvenc témájába, és annak több faktorát feltárta, igyekezett azok tanulságait megfogalmazni.²

Társadalmi tevékenysége sokoldalú, 1929-től a Levente egyesület és a Polgári olvasókör elnöke volt.³

A Jászok Egyesülete jászsági rendezvényeinek – jász bálók, jász juniálisok – szervezésében aktívan részt vett. Sőt, mi több, többször is tagja volt a palotást táncoló csoportoknak. E rendezvények összehozták a környék intelligenciáját. Jó alkalom volt a beszélgetésekre, ismeretségekre, barátságok kötésére. Ő még megérte a Jászok Egyesületének újraalapítását, tanácsaival sokat segített annak beindításánál. Visszaemlékezéseivel gazdagította a két háború

¹ Dr. Maczkó Sándorné Rusvay Katalin közlése, aki a fényképeket is a rendelkezésünkre bocsátotta.

² Jászságért Díjasok 1992–2009. 11–13. o.

³ Dr. SCHEFTSIK György Jász-Nagykun-Szolnok vármegye múltja és jelene 1935. 31. p.

között működő egyesület történetének anyagát. Az 1992-ben alapított Jászságért Díjat első alkalommal neki ítelték oda az elszármazott jászok életműve elismeréseként.

Szinte két élete volt. 1925-től 1963-ig végzettségének megfelelő munkakörökben, illetve segédmunkásként dolgozott, majd 1963-tól 1999-ig kutatóként, szűkebb hazájának, a Jászságnak a bűvárjaként.

Munkái:

Önálló kötetei: Jászsósószentgyörgy krónikája I. Szolnok 1984.; Jászsósószentgyörgy krónikája II. Szolnok 198.; Jásztelek életrajza Jászberény 2001. (Ezt a munkát doktori disszertációnak írta.) Jászapáti története. Jászapáti 2003. Tizenkét pályamunkájának mindegyike díjat nyert.

Sokoldalú, értékes munkáját számos kitüntetéssel ismerték el:

Székely Mihály Emlékplakett (1978), Jászsósószentgyörgy Közösségért Emlékérem (1984), Csete Balázs Emlékplakett (1990), Jászságért Díj (1992), Bél Mátyás Díj (1998), Jásztelek Községért Emlékplakett (1999).⁴

Példaszerű élet volt az övé. 1999. december 3-án Jászsósószentgyörgyön hunyt el. Szeretett szülővárosa, Jászapáti temetőjében helyezték örök nyugalomra.

Jászberény, 2017.

Megjelent:

Dr. Suba Györgyné: Jászok Egyesülete Budapesten 1921–1946. Budapest, 2017. 186. p.

Dr. Suba Györgyné

⁴ Jászságért Díjasok 1992–2009. 11–13. p.